

Štábní kapitán Josef HORÁK:

Světlořetězy v boji o řeky.

Pražská posádka koná každoročně větší cvičení v násilném přechodu přes Vltavu. Začátek násilného přechodu, t. j. přípravy k útoku a převážení 1. sledu, se koná podle válečných pravidel v noci.

Při cvičeních užívají obě strany, útočník i obránce, světlometů. Loňské a letošní cvičení v Podbabě ukázaly velmi názorně, jak důležitým činitelem mohou býti světlomety v podobných akcích a jak jejich správné využití může ve vážném případě rozhodovati i o výsledku boje.

Byl jsem vyzván po letošním zdařilém cvičení v Podbabě, abych napsal několik slov o světlometech v boji o řeky. Chci tu vedle všeobecného pojednání na toto téma přičiníti několik poznámek k posledním cvičením v Podbabě.

I.

Úkoly světlometů při útoku.

A. Z bojových příprav.

1. Klamati nepřítele o místě přechodu. Zásada překvapiti nepřítele platí při násilných přechodech více než kde jinde. Proto volíme vedle místa hlavního přechodu místo tak zv. klamného (demonstračního) přechodu, abychom tam upoutali pozornost a obranné síly nepřítele.

K provedení tohoto úkolu, této demonstrace, velice přispěje rušná činnost několika světlometů. Hodí se k ní hlavně malé, přenosné světlomety a veliké automobilisované světlomety: mohou snadno střídati stanoviště a tím se chrániti před nepřátelskou palbou, klamati nepřítele o svém počtu, dále mohou se v příznivém případě přemístiti ještě včas na místo hlavního přechodu.

2. Průzkum nepřátelského břehu. V posícní válce, kde buduje nepřítel obranu řeky, umožní světlomety pokračování denního průzkumu (pozorování) a ruší nepřítele v jeho činnosti (opevňování, zaminování). K průzkumu se hodí světlomety střední a velké, s donosem světla 1500—3000 m.

3. Osvětlení cílů. Mají-li býti při průzkumu odkryté cíle postřelovány, osvětlí světlomety tyto cíle vlastním palebným zbraním.

4. Hledání min. Při odstraňování min z řeky vytvoří světlomety jednak světelné clony před pátracími čluny, jednak oslepují nepřátelské pozorovatelný, které mají výhled na místo pátrání. K této úloze bude potřebí několika světlometů středních a velkých.

5. Paralysovati účinek nepřátelských světlometů. Snaží-li se nepřítel rušiti naši činnost svými světlomety, křížíme jeho světelné kužely vlastními a oslepujeme jeho pozorovatelný.

B. Při převážení.

Gen. Míšek v své knize „Boj o řeky“ píše: „Při přechodech jde především o to, aby nepřítel neviděl přechod a nemohl svou palbu na něj pozorovati, třebaže by nám pozorování naší palby také prospělo.“

V nepřátelské palbě (pěchotní i dělostřelecké), kterou nepřítel pozoruje, nelze totiž dlouho přinášeti pontony k vodě a převážeti vojsko: i několik kulometů může tyto práce zmařit.

A na jiném místě píše: „Převážení je při každém násilném přechodu úkonem nejdůležitějším; nepodaří-li se totiž, nedojde ke stavbě mostu vůbec.“

Činnost světlometů musí býti taková, aby tomu, co bylo právě uvedeno, napomáhala a musí se přizpůsobiti celkové bojové situaci. Bylo by hrubou chybou prozraditi vlastní úmysly nezvykle rušnou nebo předčasnou světlometnou činností v místě hlavního přechodu.

Nebylo-li na př. v posílní válce v nocích před přechodem svíceno vůbec, vyčkáme s osvětlováním v dobu přechodu až do chvíle, kdy je toho nezbytně třeba; byl-li prováděn za předcházejících nocí průzkum nepřátelského břehu, pokračujeme v něm zvečera obvyklým způsobem. Usilovná činnost světlometů započne zásadně tehdy, když již nelze dále utajiti přípravy k převážení; to bude zpravidla současně s dělostřeleckou přípravou, anebo děje-li se přechod bez dělostřelecké přípravy, v dobu, kdy naše oddíly vyrazí z vyčkávacích míst. I světlometry musíme nepřítele překvapiti.

Jejich úkoly pak při převážení budou:

1. Znemožniti neb alespoň co nejvíce ztížiti nepříteli pozorování.

Velkými světlometry oslepujeme hlavní pozorovatelný tím, že světelnými kužely přejíždíme pásmo hlavních pozorovatelů od jednoho konce k druhému. Středními světlometry vytvoříme světelnou clonu před sledem převážených jednotek, a to buďto s boků anebo shora, rozptýleným světlem, máme-li na vlastním břehu pro světlometry dost vysoká stanoviště.

Při posledním cvičení v Podbabě podařilo se prvnímu sledu dostati nepozorovaně až k nepřátelskému břehu za clonou dvou 60 cm světlometů, umístěných z boků. Ve vážném případě by bývalo ovšem nutno s činností obou světlometů sečkat až do chvíle převážení a nesvítiti jimi, jak se při cvičení dělo, dlouho už před převážením. Jeden ze světlometů, umístěný tehdy příliš blízko nepřítele, byl by býval určitě z boje vyřaděn ještě před splněním své úlohy. Jeho předčasné svícení nebylo mimo to ničím odůvodněno.

Při cvičení v roce 1928 v době převážení utvořily dva výhodně umístěné střední světlometry příhodnou clonu před místem, kde se nastupovalo do lodí. V tu chvíli objevil se nad místem přechodu nepřátelský letoun a jeden z obou světlometů dostal neočekávaně rozkaz k osvětlení letounu. Převážený sled byl obráncovými světlometry odkryt a zdařile osvětlován. Tato chyba byla ředitelem cvičení při rozpravě též vytčena. Osvětlení letounů provedou světlometry protiletadlové obrany.

Dále oslepujeme středními světlometry posádku na nepřátelském břehu tím, že přejíždíme světelným kuželem její úsek od jednoho konce k druhému. Hlavně záleží na tom, znemožniti pozorování obsluze samočinných zbraní.

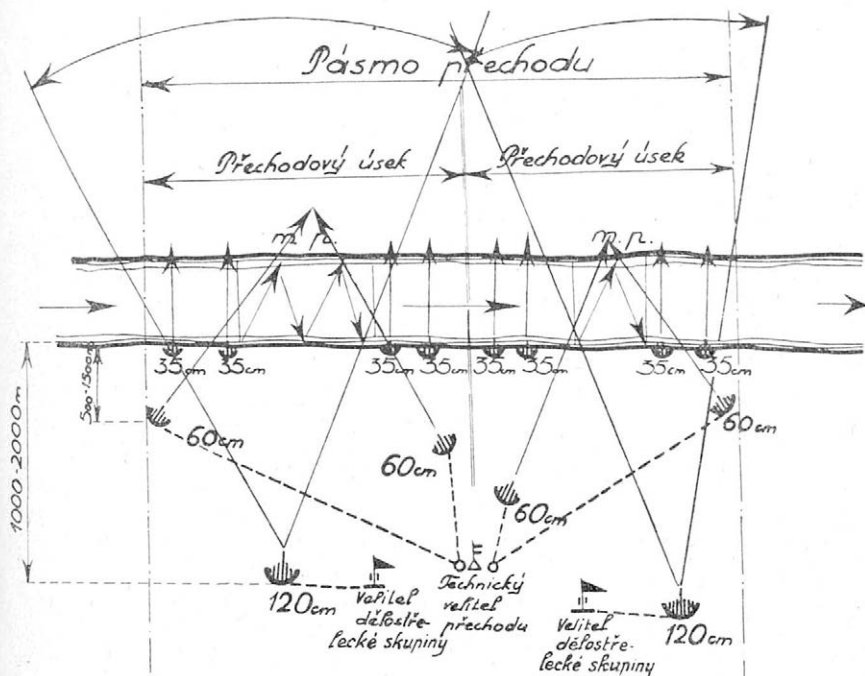
2. Paralysovati nepřátelské světlometry. Toho dosáhneme tím, že zkrříme světlo jeho světlometů světlem vlastních světlometů, daleko lépe však ještě osleповáním jeho pozorovatelů, jak uvedeno v odst. 1.

3. Osvětlovati cíle. Při dělové palbě umožní velké světlometry dělostřeleckým pozorovatelům pozorování účinků palby, po převezení 1. sledu střední světlometry, které tvořily světelnou clonu, přeloží světlo dále od břehu a podporují osvětlováním nepřítele útok jednotek vysazených z lodí. Na úzkých řekách osvětlují malé

světlo mety ochranným skupinám nepřítele na protějším břehu, zahájí-li palbu.

4. Zříditi první spojení. Po převezení 1. sledu může býti malých světlo metů, převezených s prvními odřady, použito jako pojítka až do zřízení telefonního spojení (hlavně k podávání zpráv o dosažení postupných cílů).

C. Příklad rozestavení světlo metů, podřízení, spojení a činnosti při násilném přechodu pěší divise.

Světlo mety 35 cm: 1. rozdělit ochranným skupinám (kulometným četám) na břehu; úkol: osvětliti vlastním kulometům posádku nepřátelského břehu, jakmile dojde k palbě; 2. po jednom světlo metu prvnímu převoz. odřadu v každém úseku pro účely spojovací.

Světlo mety 60 cm: rozdělit po četách na přechodové úseky; úkoly: 1. po vyrazení pontonů z vyčkávacích míst zastříti světelnou clonou místa převážení; 2. po převezení 1. sledu osvětlovati místa odporů vlastním palebným zbraním a podporovati útok a postup převezených jednotek.

Podřízení: technickému veliteli přechodu.

Světlo mety 120 cm: rozdělit dělostřeleckým skupinám přechodových úseků; úkoly: osvětliti cíle při dělostřelecké přípravě; po zahájení útoku oslňovati nepřátelské pozorovatele. Podřízení: velitelům dělostřeleckých skupin.

II.

Úkoly světlometů v obraně.

Jejich hlavní úlohou je zabránění překvapení.

A. Za bojových příprav.

1. Odkrýti přípravy útočnickovy. Velkými světlometry provádíme čilý průzkum, osvětlujeme hlavně příchody k řece a místa, která se hodí pro zastávky mostních trámů, místa pohotovostní a vyčkávací.

2. Odkryté cíle osvětliti dělostřelectvu k pozorování účinku palby.

B. Při převážení.

1. Oslniti nepřítele při vstupování do lodí. Bedlivému obránci řeky nemůže tento okamžik i při velmi obezřelých přípravách nepřítele zůstatí utajen. Překvapíme-li útočníka při vstupování do lodí oslňujícím světlem blízkých světlometů, můžeme mu jeho akci velmi ztížit, ba i zmařit. Střídavým osvětlováním a zatměním dosáhneme toho, že postižení vůbec nevidí, v jejich řadách nastane nepořádek, který účinnou palbou kulometů vzroste.

Pro tuto akci použijeme středních, při úzkých řekách i malých světlometů, rozestavených blízko břehu.

Důležité je však, aby tyto světlometry zůstaly nepříteli utajeny až do zahájení jeho činnosti, aby jich tedy nebylo užito k průzkumu. Jejich stanoviště nutno voliti zpravidla blízko nepřítele, a mají-li svůj úkol splnit, nelze je předčasně vydávati nepřátelské palbě.

2. Osvětliti převážené jednotky vlastním palebným zbraním. Osvětlením desorientujeme současně veslaře. Hodí se k tomu světlometry střední a malé.

3. Paralysovati činnost útočnickových světlometů. Způsob byl popsán již u světlometů útočnickových. Použijeme k tomu především velkých světlometů.

Při posádkovém cvičení v r. 1928 v Podbabě měl obránce tři 35 cm malé světlometry a jeden 60 cm střední. Světlometry, velmi výhodně umístěné, mohly podle úsudku tehdejšího technického velitele přechodu způsobiti útočnickovi nejméně 50% ztrát, kdyby se nebyly předčasným a namnoze zbytečným osvětlováním dlouho před vlastním převážením prozradily.

Dodatek. Při mírových cvičeních jsme značně omezeni počtem světlometů, jakého by bylo třeba ve skutečnosti pro akci užití.

Snahou obou stran, útočníka i obránce, pak bývá, využití přidělených světlometů od setmění až do rozednění ke všem úlohám, které mohou vykonati.

Provádí se od setmění úsilovný průzkum s obou stran všemi světlometry a pokračuje se týmiž světlometry v plnění úkolů při vlastním převážení.

Lze to částečně přičísti v prospěch účelům výcvikovým. Chyba by však byla podle toho vytvořiti si představu o činnosti světlometů ve vážném případě. Tu je nutné, jak z toho, co bylo uvedeno, vidět, aby jedna i druhá strana svými světlometry protivníka překvapila; je-li prováděn průzkum, aby se děl jen částí světlometů, a to velkých.

Naprosto však i při cvičeních je žádoucí, aby alespoň malé světlometry, umístěné na březích řeky, začaly svou činnost až při převážení.

Je nutná plynová ochrana zvířat u armády v poli a jakým způsobem se má prováděti.

Úvod.

Bojové plyny, způsob jejich použití a ochrana proti nim jsou předmětem velmi častých úvah v tisku odborném a dokonce i denním. Z povahy věci vyplývá, že úvahy ty jsou rázu všeobecného, teoretického, částečně i hypotetického. S konkrétními poznatky v této věci nechodí ovšem nikdo na veřejnost, tím méně ten, kdo má možnost anebo povinnost zabývatí se bojovými plyny neb ochrannými prostředky prakticky. K podobným osobám nepatřím, proto je má práce jen výslednicí objektivního hodnocení poznatků ze světové války, ač za použití dosažitelné literatury, především cizí. Hlavním účelem práce podle mého názoru jest objektivní odpověď na otázky tématem dané, aby ten, jemuž bude v budoucnu uloženo řešiti otázky tyto prakticky, mohl budovati na základech v článku snesených.

I.

Jasnou odpověď na otázku, je-li plynová ochrana zvířat v poli vůbec nutná, mohly by nám podati statistiky o ztrátách a zraněních zvířat u armád za světové války. Žel, že statistiky takové buď neexistují vůbec (Rusko, Rakousko), nebo nebyly publikovány (Německo) nebo nejsou po této stránce specifikovány (Francie). Jediné statistika armády anglické mluví, podle prof. Bressou, o 2220 koních plyny zasažených a o 211 zvířatech účinkem plynů zhynulých z celkového počtu 128.000 raněných a zabitých. Že ztráty nebo zranění působením plynů mohou býti za určitých okolností značné, dokazuje podle téhož profesora statistika jedné francouzské divise na západní frontě, která vedle 1386 koní raněných střelnou zbraní zaznamenává i 644 koní raněných otravnými plyny mimo 33 koní těmito plyny zahubených. Tato čísla nepodávají nám však ani příbližný obraz skutečnosti. Zatím co se statistiky o zvířatech raněných datují od počátku války, docházelo k otravám koní bojovými plyny teprve na jejím sklonku. První případy otrav koní podle údajů literatury objevily se teprve počátkem roku 1917. Až do té doby bylo používáno většinou plynových útoků vlnových, při nichž koně umístění za frontou ve vzdálenosti 2—3 km nebyli za normálních okolností ohroženi. Zákopový způsob boje a dostatečné zásobení zákopů střelivem a proviantem, provedené v klidných přestávkách mezi bojem, umožnily, že zvířata zpravidla nemusila býti v terénu plynem zasaženém používána. Otrav zvířat však počalo přibývati od té doby, kdy nabyl převahy způsob střelby plynem a kdy se tato střelba neomezila jen na přední linie, nýbrž postihovala i cesty a komunikační střediska za frontou, nebo dosahovala i přímo ubikací koní. Nebezpečí pro zvířata se zvyšovalo zvětšenou donosností od samého začátku.

Náš služební předpis V—III—1 zmiňuje se o tom, že kůň cítí plyn dříve než člověk, je však proti otravě plynem odolnější než člověk. Jen v první části je tento pasus bez námitek.

Kůň skutečně reaguje na plyn znatelně dříve než lidé vlivem fyziologických vlastností svých orgánů. Za týchž poměrů je vdecho-